

Điều khoản tham chiếu

Khảo sát và đánh giá hoạt động của mạng lưới các loại hình cung cấp dịch vụ bảo vệ trẻ em đối với trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt và có nguy cơ rơi vào hoàn cảnh đặc biệt trên địa bàn TP. HCM

Hội Bảo vệ Quyền trẻ em TP HCM

07/2026

GIỚI THIỆU

Tài liệu này trình bày Điều khoản tham chiếu cho nghiên cứu “Khảo sát và đánh giá hoạt động của mạng lưới các loại hình cung cấp dịch vụ bảo vệ trẻ em đối với trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt và có nguy cơ rơi vào hoàn cảnh đặc biệt trên địa bàn TP. HCM”. Mục tiêu của nghiên cứu là cung cấp cái nhìn tổng quan và phân tích có chiều sâu về thực trạng các mô hình dịch vụ hỗ trợ trẻ em hiện nay tại TP. Hồ Chí Minh sau sáp nhập (TP. HCM), từ đó có các đề xuất, khuyến nghị cụ thể nhằm góp phần từng bước nâng cao chất lượng hoạt động cung cấp dịch vụ, hướng tới mục bảo vệ các quyền và lợi ích hợp pháp của trẻ em nói chung và các nhóm trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt nói riêng.

Nghiên cứu tập trung vào bốn nhóm nội dung chính:

- Thực trạng trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt và có nguy cơ rơi vào hoàn cảnh đặc biệt. Phân tích đặc điểm, nhu cầu và mức độ tiếp cận các dịch vụ bảo vệ trẻ em (khẩn cấp và lâu dài) của các nhóm trẻ em trên địa bàn TP. HCM.
- Thực trạng mạng lưới cung cấp dịch vụ bảo vệ trẻ em. Phân tích các loại hình dịch vụ, sự phân bố, mức độ bao phủ của hệ thống cung cấp dịch vụ trên địa bàn TP. HCM.
- Hiệu quả hoạt động của các cơ sở cung cấp dịch vụ bảo vệ quyền trẻ em. Đánh giá hiệu quả hoạt động của các cơ sở (công lập và ngoài công lập) trên các khía cạnh: tính phù hợp, khả năng tiếp cận và các yếu tố ảnh hưởng đến chất lượng dịch vụ.
- Giải pháp nâng cao hiệu quả cung cấp dịch vụ bảo vệ trẻ em. Đề xuất các giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả và tính bền vững trong cung cấp dịch vụ tại các cơ sở trợ giúp xã hội và tại cộng đồng.

Trên cơ sở kết quả nghiên cứu, nhóm nghiên cứu đề xuất các khuyến nghị cụ thể cho HACR và các cơ quan, ban, ngành liên quan trong việc xây dựng kế hoạch hành động nhằm nâng cao chất lượng bảo đảm các quyền cơ bản của trẻ em trên địa bàn TP. HCM.

1. BỐI CẢNH

Trong những năm gần đây, công tác bảo vệ, chăm sóc và giáo dục trẻ em, đặc biệt đối với trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt và trẻ em có nguy cơ rơi vào hoàn cảnh đặc biệt, luôn được các cấp, các ngành quan tâm. Luật Trẻ em năm 2016 cùng với các chính sách, chương trình và kế hoạch hành động vì trẻ em đã tạo hành lang pháp lý và nền tảng chính sách quan trọng nhằm bảo đảm thực hiện quyền trẻ em.

Tại TP. HCM, một đô thị đặc biệt với tốc độ đô thị hóa, di cư và phát triển kinh tế - xã hội nhanh – số lượng trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt và có nguy cơ rơi vào hoàn cảnh đặc biệt vẫn chiếm tỷ lệ đáng kể. Đặc điểm địa bàn phức tạp, dân cư biến động cùng với các vấn đề xã hội như tình trạng trẻ em lang thang, bạo lực gia đình, lao động trẻ em, xâm hại tình dục trẻ em, trẻ em là nạn nhân của mua bán người... đặt ra yêu cầu ngày càng cao đối với công tác bảo vệ trẻ em.

Trong thời gian qua, TP. HCM đã triển khai nhiều mô hình, dịch vụ và chương trình hỗ trợ trẻ em thông qua hệ thống chính quyền địa phương, các tổ chức xã hội và tổ chức phi chính phủ. Tuy nhiên, hiệu quả của hoạt động cung cấp dịch vụ bảo vệ trẻ em, từ tiếp cận, can thiệp đến hỗ trợ và phục hồi, vẫn còn những hạn chế nhất định liên quan đến nguồn lực, cơ chế phối hợp, năng lực đội ngũ và mức độ phù hợp với nhu cầu của trẻ em.

Trong bối cảnh đó, việc khảo sát thực trạng và đánh giá hiệu quả hoạt động cung cấp dịch vụ bảo vệ trẻ em đối với nhóm trẻ em này tại TP. HCM là cần thiết, đặc biệt trong giai đoạn sau sáp nhập. Kết quả nghiên cứu sẽ cung cấp bằng chứng thực tiễn, làm cơ sở đề xuất các giải pháp nhằm nâng cao chất lượng và hiệu quả của hệ thống bảo vệ trẻ em, góp phần xây dựng môi trường an toàn, lành mạnh và thân thiện cho mọi trẻ em.

2. MỤC TIÊU VÀ PHẠM VI NGHIÊN CỨU

- **Mục tiêu 1:** Đánh giá thực trạng trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt và trẻ em có nguy cơ rơi vào hoàn cảnh đặc biệt trên địa bàn TP. HCM, bao gồm đặc điểm, nhu cầu và mức độ tiếp cận các dịch vụ bảo vệ trẻ em bao gồm cả khẩn cấp và lâu dài (tập trung chính vào các nhóm trẻ đã và đang nhận dịch vụ hỗ trợ trong hệ thống mạng lưới cung cấp dịch vụ).

- **Mục tiêu 2:** Phân tích thực trạng mạng lưới cung cấp dịch vụ bảo vệ trẻ em trên địa bàn TP. HCM, bao gồm các loại hình dịch vụ, sự phân bố và mức độ bao phủ của hệ thống dịch vụ.

- **Mục tiêu 3:** Đánh giá hiệu quả hoạt động của các cơ sở cung cấp dịch vụ bảo vệ trẻ em (công lập và ngoài công lập) trên các khía cạnh: tính phù hợp, khả năng tiếp cận và các yếu tố ảnh hưởng đến chất lượng dịch vụ.

- **Mục tiêu 4:** Đề xuất các giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả và tính bền vững trong cung cấp dịch vụ bảo vệ trẻ em tại các cơ sở trợ giúp xã hội và tại cộng đồng trên địa bàn TP. HCM.

3. CÂU HỎI NGHIÊN CỨU.

- **Mục tiêu 1. Thực trạng trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt và có nguy cơ**

+ Q1: Các nhóm trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt và có nguy cơ rơi vào hoàn cảnh đặc biệt tại TP. HCM hiện nay là những nhóm nào, có đặc điểm và nhu cầu hỗ trợ ra sao?

+ Q2: Những yếu tố nào (cá nhân, gia đình và môi trường xã hội) tác động đến nguy cơ rơi vào hoàn cảnh đặc biệt của trẻ em tại TP. HCM?

+ Q3: Mức độ tiếp cận các dịch vụ bảo vệ trẻ em (khẩn cấp và lâu dài) của các nhóm trẻ này hiện nay như thế nào?

- **Mục tiêu 2. Thực trạng mạng lưới cung cấp dịch vụ bảo vệ trẻ em (cấu trúc hệ thống)**

+ Q4: Hiện nay trên địa bàn TP. HCM có những loại hình và mô hình dịch vụ bảo vệ trẻ em nào đang được triển khai?

+ Q5: Mạng lưới cung cấp dịch vụ bảo vệ trẻ em được phân bố và tổ chức như thế nào, mức độ bao phủ ra sao so với nhu cầu thực tế?

- Mục tiêu 3. Hiệu quả hoạt động của các cơ sở cung cấp dịch vụ (vận hành hệ thống)

+ Q6: Hiệu quả hoạt động của các cơ sở cung cấp dịch vụ bảo vệ trẻ em (công lập và ngoài công lập) được thể hiện như thế nào?

+ Q7: Mức độ tiếp cận thực tế và chất lượng dịch vụ tại các cơ sở này được đánh giá ra sao?

+ Q8: Những yếu tố nào ảnh hưởng đến hiệu quả cung cấp dịch vụ bảo vệ trẻ em tại các cơ sở (nguồn lực, nhân lực, cơ chế phối hợp, năng lực chuyên môn...)?

- Mục tiêu 4. Khoảng trống và giải pháp

+ Q9: Những nhu cầu chưa được đáp ứng và khoảng trống trong hệ thống cung cấp dịch vụ bảo vệ trẻ em tại TP. HCM hiện nay là gì?

+ Q10: Những giải pháp nào cần được đề xuất nhằm nâng cao hiệu quả và tính bền vững của hệ thống cung cấp dịch vụ bảo vệ trẻ em tại TP. HCM?

4. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Nghiên cứu được thiết kế theo cách tiếp cận hỗn hợp, kết hợp phương pháp định lượng và định tính, đồng thời sử dụng và phân tích dữ liệu thứ cấp nhằm đảm bảo đánh giá toàn diện về thực trạng, nhu cầu và hiệu quả cung cấp dịch vụ bảo vệ trẻ em.

Nghiên cứu được triển khai theo các nguyên tắc chính sau:

+ Tiếp cận hỗn hợp: Kết hợp khảo sát định lượng, phỏng vấn sâu và thảo luận nhóm tập trung, nhằm đảm bảo tính toàn diện và độ tin cậy của kết quả nghiên cứu.

+ Tiếp cận lấy trẻ em làm trung tâm: Đảm bảo tiếng nói và trải nghiệm của trẻ em được phản ánh thông qua các công cụ thu thập thông tin phù hợp với độ tuổi và năng lực của trẻ.

+ Tiếp cận nhạy cảm giới và bao trùm: Xem xét sự khác biệt về giới, dân tộc, khuyết tật và điều kiện kinh tế - xã hội trong quá trình thu thập và phân tích dữ liệu.

- Phương pháp định lượng

+ Khảo sát bằng bảng hỏi: thực hiện đối với trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt và trẻ em có nguy cơ rơi vào hoàn cảnh đặc biệt nhằm thu thập thông tin về đặc điểm, nhu cầu và mức độ tiếp cận dịch vụ.

+ Phương pháp chọn mẫu: sử dụng phương pháp chọn mẫu phân tầng theo địa bàn và nhóm đối tượng trẻ em (khuyết tật, hộ nghèo, lao động sớm, trẻ em có nguy cơ bị xâm hại...).

+ Nguyên tắc chọn mẫu: đảm bảo tính đại diện theo địa bàn, giới tính, độ tuổi và hoàn cảnh sống của trẻ em.

- Phương pháp định tính

+ Phỏng vấn sâu: áp dụng đối với trẻ em, phụ huynh/người chăm sóc, cán bộ quản lý nhà nước, đại diện tổ chức xã hội và chuyên gia trong lĩnh vực bảo vệ trẻ em.

+ Thảo luận nhóm tập trung: thực hiện với nhóm trẻ em, phụ huynh và đại diện các cơ sở trợ giúp xã hội (công lập và ngoài công lập).

+ Quan sát thực địa: tại các cơ sở cung cấp dịch vụ bảo vệ trẻ em nhằm ghi nhận thực tiễn tổ chức và triển khai dịch vụ.

- Phân tích dữ liệu thứ cấp

Thu thập, tổng hợp và phân tích các báo cáo, số liệu thống kê, nghiên cứu và tài liệu liên quan từ các cơ quan quản lý nhà nước, tổ chức xã hội và các đơn vị cung cấp dịch vụ bảo vệ trẻ em.

5. Nguồn dữ liệu và phương pháp / công cụ thu thập dữ liệu

- Tất cả dữ liệu chính được thu thập trong quá trình nghiên cứu phải được phân tách theo giới tính, tuổi tác (tình trạng khuyết tật, địa bàn, tình trạng dễ bị tổn thương).

- Nhóm nghiên cứu được yêu cầu tuân thủ quy định về Bảo vệ Trẻ em của Save the Children; Bảo vệ khỏi bóc lột và lạm dụng tình dục; Các chính sách chống quấy rối, đe dọa và bắt nạt; và bảo vệ dữ liệu và bảo mật trong toàn bộ tiến trình nghiên cứu.

6. Đạo đức nghiên cứu

Nghiên cứu này cần đảm bảo:

- **Sự tham gia có ý nghĩa của trẻ em.** Trẻ em cần được hỗ trợ để tham gia vào quá trình nghiên cứu một cách phù hợp và an toàn chứ không chỉ đơn giản là người trả lời. Cơ hội tham gia có thể bao gồm sự tham gia của trẻ em trong việc xác định các tiêu chí, câu hỏi nghiên cứu, hỗ trợ trẻ em thu thập một số dữ liệu cần thiết cho việc tự đánh giá hoặc mời trẻ em tham gia vào quá trình xác minh các phát hiện, kết quả của nghiên cứu. Bất kỳ sự tham gia nào của trẻ em, dù là tham vấn, hợp tác hay do trẻ em lãnh đạo, đều phải tuân thủ 9 Nguyên tắc Cơ bản để trẻ tham gia có ý nghĩa.

- **Bao trùm, hòa nhập.** Cần đảm bảo rằng trẻ em thuộc các nhóm dân tộc, xã hội và tôn giáo khác nhau có cơ hội tham gia, cũng như trẻ em khuyết tật và trẻ em có thể bị lề hóa hoặc phân biệt đối xử trong cộng đồng.

- **Đạo đức:** Nghiên cứu phải được đảm bảo các nguyên tắc đạo đức sau:

+ Bảo vệ – thể hiện các tiêu chuẩn hành vi cao nhất đối với trẻ em và người lớn.

+ Nhạy cảm - đối với quyền trẻ em, giới tính, hòa nhập và bối cảnh văn hóa.

+ Tính cởi mở - thông tin được cung cấp, ở mức độ cao nhất có thể cho tất cả các bên liên quan.

+ Bảo mật và bảo vệ dữ liệu - các biện pháp sẽ được đưa ra để bảo vệ danh tính của tất cả những người tham gia và bất kỳ thông tin nào khác có thể khiến họ hoặc những người khác gặp rủi ro.¹

+ Truy cập công khai - kết quả khi không có cân nhắc đặc biệt chống lại điều này

+ Sự tham gia rộng rãi - các bên liên quan nên tham gia nếu có thể.

+ Độ tin cậy và độc lập - nghiên cứu nên được tiến hành để các phát hiện và kết luận là chính xác và đáng tin cậy.

Đồng thời:

+ Phương pháp thu thập dữ liệu cần phù hợp với lứa tuổi và giới tính.

+ Các phỏng vấn, thảo luận được thực hiện trong một không gian an toàn, sáng tạo, nơi trẻ cảm thấy rằng những suy nghĩ và ý tưởng của chúng rất quan trọng.

+ Đánh giá rủi ro sẽ được tiến hành bao gồm bất kỳ rủi ro nào liên quan đến sự tham gia của trẻ em, thanh thiếu niên hoặc người lớn.

+ Một cơ chế phản hồi, chuyển gửi sẽ được áp dụng trong trường hợp bất kỳ vấn đề an toàn hoặc bảo vệ trẻ em nào phát sinh.

+ Cần có sự đồng ý, đồng thuận tham gia trước mọi phỏng vấn, thảo luận.

Nhóm nghiên cứu cần hoàn thiện bộ hồ sơ chấp thuận Phê duyệt Đạo đức Nghiên cứu. Save the Children sẽ hỗ trợ thực hiện thủ tục này.

7. SẢN PHẨM

Sản phẩm cuối cùng của nghiên cứu được xây dựng bám sát 04 mục tiêu nghiên cứu, bao gồm các nhóm sản phẩm chính sau:

- Báo cáo nghiên cứu tổng thể. Báo cáo tổng thể trình bày đầy đủ và hệ thống các kết quả nghiên cứu, bao gồm:

+ **(Theo Mục tiêu 1):** Phân tích thực trạng trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt và trẻ em có nguy cơ rơi vào hoàn cảnh đặc biệt tại Thành phố Hồ Chí Minh, bao gồm đặc điểm, nhu cầu và mức độ tiếp cận các dịch vụ bảo vệ trẻ em (khẩn cấp và lâu dài).

+ **(Theo Mục tiêu 2):** Phân tích thực trạng mạng lưới cung cấp dịch vụ bảo vệ trẻ em, bao gồm các loại hình dịch vụ, sự phân bố và mức độ bao phủ của hệ thống dịch vụ trên địa bàn Thành phố Hồ Chí Minh.

¹ Nếu bất kỳ Nhà cung cấp Dịch vụ Tư vấn, Freelancer hoặc Nhân viên Dự bị nào có liên hệ trực tiếp với trẻ em và/hoặc người lớn và/hoặc người thụ hưởng dễ bị tổn thương và/hoặc có quyền truy cập vào bất kỳ dữ liệu nhạy cảm nào về bảo vệ và/hoặc trẻ em và/hoặc người thụ hưởng, người nhận dịch vụ tư vấn có trách nhiệm liên hệ với nhóm nhân sự địa phương và đầu mối bảo vệ trẻ em để đảm bảo việc kiểm tra và giới thiệu được tiến hành phù hợp với các yêu cầu theo luật định, chính sách địa phương và hướng dẫn thực hành tốt nhất.

+ **(Theo Mục tiêu 3):** Đánh giá hiệu quả hoạt động của các cơ sở cung cấp dịch vụ bảo vệ trẻ em (công lập và ngoài công lập), bao gồm mức độ phù hợp, khả năng tiếp cận và các yếu tố ảnh hưởng đến chất lượng dịch vụ.

+ **(Theo Mục tiêu 4):** Phân tích khoảng trống trong cung cấp dịch vụ và đề xuất các giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả và tính bền vững của hệ thống cung cấp dịch vụ bảo vệ trẻ em.

- **Báo cáo tóm tắt. Tài liệu tóm tắt các phát hiện chính của nghiên cứu, bao gồm:**

- + Các vấn đề nổi bật về trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt và trẻ em có nguy cơ;
- + Đặc điểm chính của hệ thống dịch vụ và mức độ bao phủ;
- + Đánh giá khái quát về hiệu quả hoạt động của các cơ sở cung cấp dịch vụ;
- + Các khuyến nghị chính sách trọng tâm.

- **Tài liệu khuyến nghị chính sách. Tài liệu ngắn gọn, định hướng hành động dành cho Hội Bảo vệ Quyền trẻ em TP. HCM và các cơ quan liên quan, tập trung vào:**

- + Các vấn đề ưu tiên cần can thiệp;
- + Khoảng trống chính sách và thực tiễn;
- + Nhóm giải pháp khả thi nhằm nâng cao hiệu quả hệ thống dịch vụ bảo vệ trẻ em.

- **Bộ dữ liệu và công cụ nghiên cứu. Bao gồm:**

- + Dữ liệu khảo sát đã được ẩn danh hóa;
- + Bộ công cụ thu thập dữ liệu (bảng hỏi, hướng dẫn phỏng vấn sâu, hướng dẫn thảo luận nhóm);
- + Bảng tổng hợp số liệu và phụ lục phân tích.

- **Trình bày kết quả nghiên cứu**

Slide trình bày kết quả nghiên cứu phục vụ hội thảo, tham vấn chính sách hoặc chia sẻ kết quả với các bên liên quan khi cần thiết.

8. KHUNG THỜI GIAN THỰC HIỆN.

STT	Nội dung	Thời gian	Thực hiện
1	Hoàn thành thủ tục tuyển chọn chuyên gia/nhóm chuyên gia	15/07/2026	Hội BVQTE TP
2	Thống nhất nội dung, phương pháp và ký hợp đồng thực hiện với chuyên gia/nhóm chuyên gia	20/07/2026	Hội BVQTE TP và chuyên gia/nhóm chuyên gia
3	Triển khai thực hiện hoạt động nghiên cứu theo kế hoạch (hoàn thiện bộ công cụ nghiên cứu, thu thập dữ liệu, phân tích sơ bộ, xây dựng báo cáo dự thảo...)	22/07 – 25/09/2026	
4	Báo cáo nghiên cứu cuối cùng* kết hợp phản hồi từ việc tham vấn về Dự thảo Báo cáo nghiên cứu	30/09/2026	Chuyên gia/nhóm chuyên gia

9. MỘT SỐ LƯU Ý.

<p>Nhóm nghiên cứu nộp báo cáo khởi động* phù hợp với mẫu được cung cấp, bao gồm:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Mục tiêu nghiên cứu, phạm vi và các câu hỏi chính của nghiên cứu ▪ Mô tả phương pháp luận, bao gồm thiết kế, phương pháp thu thập dữ liệu, chiến lược lấy mẫu, nguồn dữ liệu và ma trận nghiên cứu dựa trên các câu hỏi nghiên cứu chính ▪ Kế hoạch phân tích và báo cáo dữ liệu ▪ Cảnh báo và hạn chế của nghiên cứu ▪ Rủi ro và kế hoạch giảm thiểu ▪ Cân nhắc đạo đức bao gồm chi tiết về đồng ý tham gia ▪ Kế hoạch truyền thông và gắn kết với các bên liên quan và trẻ em ▪ Các sản phẩm chính, trách nhiệm và thời gian ▪ Yêu cầu về nguồn lực ▪ các công cụ thu thập dữ liệu (phù hợp với ma trận nghiên cứu) <p>Sau khi báo cáo được hoàn thiện và chấp nhận, nhóm nghiên cứu đánh giá / nghiên cứu phải gửi yêu cầu về bất kỳ thay đổi nào trong chiến lược hoặc cách tiếp cận cho người quản lý nghiên cứu hoặc ban chỉ đạo.</p>	<p>Hội BVQTE TP và chuyên gia/nhóm chuyên gia</p>
<p>Phê duyệt đạo đức:</p> <p>Hoàn thiện bộ hồ sơ phê duyệt đạo đức, nộp hồ sơ và phản hồi các câu hỏi của hội đồng.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Phương pháp thực hiện nghiên cứu (tìm kiếm và mời người tham gia, bảo mật và lưu trữ dữ liệu, sự đồng ý và bảo mật, v.v.) ▪ Những lưu ý khi tham vấn ý kiến của trẻ em và các nhóm dễ bị tổn thương khác (nếu có) <p>Các biểu mẫu xin đồng thuận</p>	<p>Hội BVQTE TP và chuyên gia/nhóm chuyên gia</p>

<p>Công cụ thu thập dữ liệu cuối cùng:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Công cụ khảo sát ▪ Cơ chế thu thập dữ liệu 	<p>Hội BVQTE TP và chuyên gia/nhóm chuyên gia</p>
<p>Báo cáo nghiên cứu* (Phiên bản dự thảo - mẫu có sẵn nếu hữu ích mặc dù các tác nhân bên ngoài có thể muốn sử dụng của họ) bao gồm các nội dung sau:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tóm tắt nghiên cứu ▪ Bối cảnh ▪ Phạm vi và trọng tâm của nghiên cứu ▪ Tổng quan về phương pháp nghiên cứu và phương pháp thu thập dữ liệu, bao gồm ma trận Nghiên cứu ▪ Những phát hiện, kết quả nghiên cứu ▪ Các lưu ý cụ thể hoặc hạn chế phương pháp luận của đánh giá ▪ Kết luận phác thảo ý nghĩa của những phát hiện hoặc bài học ▪ Khuyến nghị ▪ Phụ lục 	<p>Hội BVQTE TP và chuyên gia/nhóm chuyên gia</p>
<p>Dữ liệu và phân tích bao gồm tất cả dữ liệu thô, cơ sở dữ liệu và đầu ra phân tích được mã hóa</p>	<p>Chuyên gia/nhóm chuyên gia</p>

Lưu ý: Kế hoạch này có thể được thay đổi với sự đồng ý của Ban quản lý dự án Hội BVQTE TP.